

Wettelijk kader

Sinds 1 januari 2006 is het Besluit Verpakkingen en Papier en Karton (het Besluit) van kracht. Dit besluit maakt bedrijven verantwoordelijk voor de organisatie en kosten van de inzameling en recycling van hun verpakkingsafval. Nedvang (Nederland van Afval naar Grondstof) werd op 10 november 2005 opgericht door producenten en importeurs om collectief uitvoering te geven aan het Besluit. Het Besluit beschrijft verder dat producenten en importeurs zich moeten richten op preventie van verpakkingen: het ontwikkelen van verpakkingen of verpakkingsmaterialen die beter recycle- en herbruikbaar zijn en minder (rest)afval veroorzaken. Nedvang heeft hierbij een actieve rol en vervult onder andere de functie van kenniscentrum voor de betrokken partijen.

Nedvang motiveert en stimuleert het verpakkende bedrijfsleven om verpakkingsmateriaal in omloop te brengen dat zoveel mogelijk kan worden hergebruikt. Door verpakkingen te minimaliseren of te innoveren - zonder de kwaliteit of houdbaarheid van de verpakte producten negatief te beïnvloeden - blijft de restafvalberg zo klein mogelijk.

Het behalen van de recycledoelstellingen kan alleen worden gerealiseerd als er voldoende verpakkingsafval wordt ingezameld dat daadwerkelijk recyclebaar is. Met andere woorden: de opbrengst van het gescheiden ingezamelde afval moet kwalitatief hoogwaardig zijn. Nedvang ziet er op toe dat de gescheiden inzameling, het transport en de sortering van het verpakkingsafval aan de hoge kwaliteitseisen voldoet en de samenwerking tussen de verschillende partijen (overheid, bedrijfsleven, gemeenten en afvalverwerkers) zo efficiënt mogelijk verloopt.

Overeenkomst verpakkende bedrijfsleven

Op grond van een overeenkomst uit juli 2007 van het verpakkende bedrijfsleven, het ministerie van VROM en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) zijn gemeenten verplicht om kunststof verpakkingen van huishoudens gescheiden in te zamelen. Veel gemeenten hebben in 2008 bij de VNG sterk aangedrongen om nascheiding van kunststoffen uit restafval mogelijk te maken. Ook in de Tweede Kamer zijn in juli 2008 twee moties aangenomen, waarin de minister werd verzocht nascheiding toe te staan. Uiteindelijk hebben VROM, VNG en het bedrijfsleven hierin toegestemd, op voorwaarde dat gemeenten voor 1 januari 2009 een overeenkomst hebben gesloten met een nascheidingsinstallatie en dat deze nascheidingsinstallatie voor 1 mei 2009 operationeel is.

In het Besluit Verpakkingen en de Raamovereenkomst is vastgelegd dat 70% van de totale hoeveelheid verpakkingsafval ingezameld en gerecycled moet worden. Bedrijven die verpakkingen op de Nederlandse markt brengen, zijn verplicht een deel daarvan in te (laten) zamelen en te recyclen. Sinds 1 januari 2008 betalen deze bedrijven verpakkingenbelasting, deze verpakkingenbelasting wordt doorberekend aan de consument. Een deel van de opbrengst van de verpakkingenbelasting gaat naar het Afvalfonds. Vanuit dit fonds krijgen gemeenten en afvalbedrijven een vergoeding.

Financieel

Het bedrijfsleven, verenigd in Nedvang, betaalt voor de gescheiden inzameling en recycling van plastic afval. In geval van bronscheiding zamelt de gemeente het plastic verpakkingsafval in, maar de gemeente betaalt de inzameling niet. De gemeente krijgt een inzamelvergoeding per ton ingezameld plastic afval. De 'nascheidingsgemeenten' ontvangen een vergoeding voor de nagescheiden kunststoffen. Met deze vergoeding wordt geïnvesteerd in de

nascheidingsinstallatie. Bij een kostendekkende vergoeding is er in beide gevallen geen rechtstreeks gevolg voor de afvalstoffenheffing.

Rol gemeenten

Gemeenten hebben een vrije keuze in de methodiek van scheiden van kunststof verpakkingsafval. De keuze bestaat uit een systeem van bronscheiding (haal- of brengsysteem) of nascheiding. Gemeenten die kiezen voor nascheiding dienen uiterlijk 31 december 2008 een contract met een nascheidingsinstallatie gesloten te hebben. De overige gemeenten kiezen automatisch voor bronscheiding. Uiterlijk 1 januari 2010 moet elke gemeente in Nederland gestart zijn met bronscheiding. Nascheidingsinstallaties moeten al eerder operationeel zijn, namelijk uiterlijk 1 mei 2009.

Bronscheiding en nascheiding

De ene gemeente doet aan bronscheiding, de andere aan nascheiding. Beide methoden zijn effectief en hebben tot doel het plastic afval apart te houden. Maar wat is precies het verschil voor de burger?

De gemeente kan bij bronscheiding kiezen voor een haalsysteem (de burger houdt zijn plastic afval apart in zakken of een minicontainer en dit wordt huis-aan-huis ingezameld) of voor een brengsysteem (een verzamelcontainer in de wijk, vergelijkbaar met glasbakken). Indien de gemeente de keuze voor nascheiding heeft gemaakt, hoeven de burgers hun plastic afval niet apart te houden. Er verandert niets voor deze burgers want het plastic afval wordt door middel van geavanceerde nascheidingstechniek uit het restafval gehaald.

Ook voor de gemeente is er een verschil. Een bronscheidingsgemeente heeft te maken met extra inzamelroutes en, indien gekozen is voor verzamelcontainers, extra containers in het straatbeeld. Bij een nascheidingsgemeente blijft alles bij het oude omdat de scheiding pas bij de afvalverwerker plaatsvindt. Wat na de scheiding overblijft is in beide gevallen een mix van kunststoffen. Deze mix (afkomstig van zowel bronscheiding als nascheiding) wordt in gespecialiseerde sorteerinrichtingen verder bewerkt.

De nascheidingsinstallatie

Omrin verwerkt het restafval in haar bestaande scheidingsinstallatie in Oudehaske. In deze scheidings- en bewerkingsinstallatie worden nu al metalen en een mengsel van papier en plastic uit het restafval gehaald. Daarnaast wordt het organische deel van het restafval door vergisting omgezet in biogas. De scheidingsinstallatie wordt in het voorjaar van 2009 uitgebreid met geavanceerde technieken die kunststoffen in het restafval kunnen herkennen en scheiden. Door middel van lichtherkenning worden de kunststoffen op de band herkend en door middel van een gerichte luchtstroom omhoog geblazen naar een aparte bak. De doelstelling van Omrin is circa 10.000 ton kunststoffen per jaar van het restafval te scheiden voor hergebruik.

Recycling van plastic afval

Het plastic verpakkingsafval wordt gesorteerd, gereinigd en vermalen tot granulaat (korrels). Het granulaat vormt de grondstof voor nieuwe plastic verpakkingen, maar ook voor bijvoorbeeld fleecetruien, behuizing van mobiele telefoons en laptops, muis en toetsenbord, autodashboards, speelgoed en tennisballen.

Door van plastic verpakkingen weer grondstof te maken voor nieuwe verpakkingen besparen we op fossiele grondstoffen. De gescheiden inzameling van plastic verpakkingsafval levert

een fikse besparing op de CO₂-uitstoot, die vergelijkbaar is met het energieverbruik van ongeveer 100.000 huishoudens. Van de energie die wordt bespaard door het recyclen van 1 plastic flesje, kan een 60W lamp 6 uur branden.

Publiciteit Nedvang

Nedvang heeft een landelijke campagne ontwikkeld die gaat over het scheiden van plastic afval. De hoofdrol in deze campagne is weggelegd voor een oranje poppetje van gerecycled plastic: de Plastic Hero. De campagne heeft tot doel Nederland bewust te maken van het belang van de scheiding van het plastic verpakkingsafval. De opvallende, oranje Hero maakt duidelijk dat van plastic verpakkingsafval heel veel nieuwe producten kunnen worden gemaakt.

Eind februari 2009 start de landelijke Plastic Heroes-campagne. Met onder meer reclamespotjes op tv, folders en posters wordt uitgelegd waarom je plastic verpakkingsafval beter kunt (na)scheiden van het overige afval. De Plastic Heroes laten zien wat er na recycling allemaal van het verzamelde plastic afval gemaakt kan worden. De campagne vraagt aandacht voor het onderwerp plasticrecycling. Elke gemeente vertelt haar burgers afzonderlijk hoe de inzameling georganiseerd wordt en wat er van haar inwoners verwacht wordt.